

S T A N I S Ł A W L E M

S O L A R I S

– Snaut... – suttogtam. Megrándult, mintha arcul ütöttem volna. Hideglelős iszonyattal meredt rám, és rekedten hörögte:

– Én nem ismerlek, én nem ismerlek, mit akarsz...?

A kiömlött folyadék gyorsan párologott. Alkoholszagot éreztem. Ivott? Részeg? De mitől ijedt meg ennyire? Földbe gyökerezve álltam a szoba közepén. Térdem remegett, fülemben mintha vattát dugtak volna. Éreztem talpam alatt a padlót,

de úgy rémlett, hogy még ez sem egészen biztos. A domború ablaküveg mögött lassan mozgott az óceán. Snaut makacsul bámult véres szemével. Arcán fölengedett a félelem, de a leírhatatlan undor nem tűnt el róla.

– Mi van veled?... – kérdeztem halkán. – Beteg vagy?

– Hogy aggódsz értem... – szólalt meg fojtott hangon.

– Nagyszerű. Te majd vigyázol rám, mi? De miért énrám? Én nem ismerlek.

– Hol van Gibarian? – faggattam. Egy pillanatra elállt a lélegzete, szeme újból üvegessé vált, valami fellobbant és kialudt benne.

– Gi... giba – hebegte –, nem! Nem!!!

Hangtalan, eszelős vihogás rázta meg, mely hirtelen abba maradt.

– Gibarianhoz jöttél...? – firtatta csaknem nyugodtan.

– Gibarianhoz? És mit akarsz vele csinálni?

Úgy méregetett, mintha most egyszerre ártalmatlanná váltam volna; gyilkos megvetés áradt a szavaiból és még inkább a hangjából.

– Miket beszélsz... – dadogtam kábultan. – Hol van?

Elhűlve meredt rám.

– Nem tudod...?

Részeg, gondoltam. Holtrészeg. Felforrt az epém. Egyszerűen ott kellett volna hagynom, de kifogytam a béketűrésből.

– Térj már észhez! – förmedtem rá. – Honnan tudhatnám, hogy hol van, mikor most érkeztem! Mi van veled, Snaut?!!!

Leesett az álla. Megint elakadt a lélegzete, de valahogy másképp, és egyszerre világosság gyúlt ki a szemében. Resz-

kető kezével megragadta a fotel karfáját, és nagy nehezen talpra állt, csak úgy ropogtak az ízületei.

– Hogy? – kérdezte majdnem kijózanodva. – Érkeztél? Honnan érkezted?

– A Föld nevezetű bolygóról – dühöngtem. – Hallottál már róla? Úgy látszik, nem!

– A Fö... Uramisten... akkor te vagy... Kelvin?!

– Persze. Mit nézel úgy? Mi van ezen csodálkoznivaló?

– Semmi – felelte sűrűn hunyorogva. – Semmi.

Megtörölte a homlokát.

– Ne haragudj, Kelvin, igazán semmi, csak, tudod, a meglepetés. Nem számítottam rád.

– Hogyhogy nem számítottál? Hiszen már hónapokkal ezelőtt megkaptatok az értesítést, és Moddard ma is táviratozott, a Prométheuszról...

– Igen. Igen... persze, csak tudod, itt most egy kis... felfordulás van.

– Azt látom – jegyeztem meg mogorván. – Elég könnyű észrevenni.

Snaut körüljárt, mintha úrruhámat vizsgálgatná, pedig a világ legközönségesebb szkafandere volt, vezeték- és kábelköteggel a mellén. Köhintett néhányat. Megdörzsölte csontos orrát.

– Nem akarsz esetleg megfürödni...? Biztosan jót tenne. Kék ajtó, a túlsó oldalon.

– Köszönöm. Ismerem az Állomás beosztását.

– Nem ennél valamit...?

– Nem. Hol van Gibarian?

Az ablakhoz sétált, mintha nem hallaná. Hátulról sokkal öregebbnek látszott. Rövidre nyírt haja ősz volt, napégette tarkóját mély ráncok barázdálták. Odakint csillogva emelkedtek és süllyedtek a roppant hullámok, ám olyan lassan, mintha az óceán megdermedt volna. Kitekintve úgy rémlett, hogy az Állomás lassan oldalt csúszik, mintha lesiklana egy láthatatlan talapzatról. Aztán fölemelkedik, és ugyanolyan lustán a másik oldalára dől. De ez alighanem optikai csalódás volt. A hullámok közti katlanokban nyálkás, vérpiros tajtékszigetek gyűltek össze. Futó émelygés fogott el. A Prométheusz kimért rendje örökre elvesztett paradicsomnak tűnt.

– Hát nézd... – szólalt meg váratlanul Snaut – az a helyzet, hogy pillanatnyilag csak én... – Felém fordult. Idegesen tördelte a kezét. – Be kell érned az én társasággal. Egyelőre. Szólíts Patkánynak. Csak fényképről ismersz, de nem baj, mindenki így hív. Attól tartok, semmi se mossa le rólam. Különben is, ha az ember szüleinek olyan kozmikus ambíciói voltak, mint az enyéimnek, akkor egész jó kis névnek érzi a Patkányt...

– Hol van Gibarian? – ismételtem konokul. Megrebbent a szeme.

– Sajnálom, hogy így fogadtalak. De... nem csak az én hibám. Egészen kiment a fejemből, tudod, itt annyi minden történt...

– Semmi baj – mondtam. – Hagyjuk ezt. Szóval, mi van Gibariannal? Nincs itt az Állomáson? Elrepült valahová?

– Nem – felelt. A sarokban heverő kábeltekerceket nézte. – Nem repült sehová. És nem is fog. Éppen ezért... többek között...

– Hogyan? – makacskodtam. Még most is fülemben éreztem a vattát, és úgy rémlett, mintha rosszul hallanék. – Hogy érted ezt? Hát hol van?

– Hiszen már tudod – csattant fel egészen más hangon. Olyan hidegen nézett a szemembe, hogy beleborzongtam. Ha részeg is, bizonyára tudja, mit beszél.

– Csak nem történt...?

– De történt.

– Baleset?

Bólintott. Nemcsak igent intett, hanem helyeselte is a reagálásomat.

– Mikor?

– Ma hajnalban.

Különös, de nem éreztem megrendülést. A kurtán pattogó kérdések és feleletek inkább megnyugtattak józan tárgyilagossággal. Azt hittem, már értem eddig megfoghatatlan viselkedését.

– És hogyan?

– Öltözz át, rendezkedj el, és gyere vissza... mondjuk... egy óra múlva.

Kicsit haboztam.

– No jó.

– Várj csak – hívott vissza, amikor már az ajtó felé indultam. Sajátos pillantást vetett rám. Láttam, hogy küszködik.

– Hárman voltunk itt, és most, veled, megint hárman vagyunk. Ismered Sartoriust?

– Fényképről, mint téged.

– Fent van a laboratóriumban, és nem hinném, hogy éjszaka előtt lejön, de... szóval, őt mindenesetre megismered. Ha valaki mást látnál, érted, nem engem és nem Sartoriust, érted, akkor...

– Akkor?

Talán álom az egész. A kései nap fényében véresen csillogó fekete hullámok, és előttük ez az ember, aki most visszaül a karosszékébe, lehajtja a fejét, mint az előbb, és megint a kábeltekerceket nézi.

– Akkor... ne csinálj semmit.

– Kit láthatnék? Kísértetet?! – robbantam ki.

– Értelek. Azt hiszed, megőrültem. Tévedsz. Nem vagyok őrült. Nem tudom másképp elmondani... egyelőre. Különben lehet, hogy... nem történik semmi. Mindenesetre tudj róla. Azért figyelmeztetek.

– Mire? Miről beszélsz?

– Ne veszítsd el a fejed – folytatta csökönyösen a magáét.

– Viselkedj úgy, mintha... légy mindenre elkészülve. Lehetetlen, tudom. De azért próbáld meg. Ez az egyetlen mentség. Nem tudok jobbat.

– De *mit* fogok látni?!!! – szinte ordítottam. Nehezen tűrtöttem magam, hogy vállon ne ragadjam, és jól meg ne rázzam, amint ott ül napégette, elgyötört képével, a sarokba bámul, és szemlátomást erőlködve présel ki minden egyes szót.

– Nem tudom. Ez bizonyos értelemben tőled függ.

– Hallucinációk?

– Nem. Ez... valóságos. Csak egyre vigyázz... meg ne tá-madd.

– Mit beszélsz?! – fakadtam ki elváltozott hangon.

– Nem a Földön vagyunk.

– Polytheriumok? De hát azok igazán nem hasonlítanak emberre! – kiáltottam. Nem tudtam, hogyan rázhatnám fel révületéből, mely ezeket a vérfagyasztó őrültségeket sugallja.

– Éppen azért olyan rémes – mondta halkán. – Szóval: vigyázz!

– Mi történt Gibariannal?

Nem válaszolt.

– Mit csinál Sartorius?

– Gyere egy óra múlva.

Sarkon fordultam és otthagytam. Az ajtóból még egyszer visszanéztem. Arcát kezébe temetve ült, aprón, görnyedten, peccétes nadrágban. Csak most vettem észre, hogy két kezének büttykeit alvadt vér borítja.